

PRIPOMBE DRUŠTVA NOVINARJEV SLOVENIJA NA PREDLOG SPREMEMB IN DOPOLNITEV ZAKONA O SLOVENSKI TISKOVNI AGENCIJI

V Društvu novinarjev Slovenije smo enako kritični do predloga sprememb zakona o Slovenski tiskovni agenciji in tudi zanj zahtevamo umik in ponovni razmislek o rešitvah. Predlagane rešitve so škodljive in predstavljajo poskus podrejanja vodstva in uredniške politike Slovenske tiskovne agencije (STA) vsakokratni vladi. Usmerjene so v razgradnjo oziroma nižanje stopnje neodvisnosti STA od državnega vodstva, kar bo neizogibno vodilo v krnjenje ugleda agencije navzven in pod vprašaj postavilo njeno verodostojnost, na kar so opozorili tudi v Evropskem združenju tiskovnih agencij EANA.

V Društvu novinarjev Slovenije (DNS) podajamo na predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o Slovenski tiskovni agenciji (STA) spodnje pripombe.

1. in 2. člen spreminjata opredelitve javne službe in tržne dejavnosti. Po ugotovitvah DNS določbe krnijo dostop javnosti do informacij v obliki fotografij in tekstovnih besedil, prirejenih za radijske postaje. Hkrati posegajo v dostopnost radijskih postaj do novic, četudi je bila njihova objava že zdaj tržna dejavnost agencije.

Vprašljivo se nam zdi dopolnjevanje določb o tržni dejavnosti z magnetogrami novinarskih konferenc, saj to ni cilj medija, kar tiskovna agencija je. Hkrati bi verjetno pomenilo dvig stroškov dela, saj bi to morali početi drugi profili, IN NE novinarji, ki predstavljajo glavnino zaposlenih na agenciji. Golo pretipkavanje ni novinarsko delo. Obenem je vprašanje, ali na medijskem trgu obstaja povpraševanje po takem produktu. Po našem mnenju naj bo tržna dejavnost prepuščena gospodarski pobudi agencije v okvirih, ki ji omogoča, da to ne posega v opravljanje javne službe ter neodvisnega in nepristranskega dela uredništva.

DNS predlaga črtanje predlaganih 1. in 2. člena oziroma sprememb določil javne službe in tržne dejavnosti.

S 4. členom novele zakona se posega v 7. člen obstoječega zakona na način, da črta določbo, po kateri »STA ne sme, dejansko ali pravno, postati odvisna od katerekoli ideološke, politične ali ekonomske skupine«. Črtanje take določbe je v nasprotju s temeljnimi postulati neodvisnega in nepristranskega novinarstva, zato v DNS ostro nasprotujemo taki spremembi.

6. do 9. člen novele posegajo v 12. do 16. člen zakona, ki govorijo o imenovanju in razreševanju nadzornikov in direktorja STA. V DNS predlaganim spremembam ostro nasprotujemo. Imenovanje nadzornikov s strani vsakokratne vlade bo pomenilo pogostejšo menjavo vodstva agencije in posledično bistveno večjo odvisnost agencije od dnevne politike. Tudi EANA je opozorila, da bi takšen način upravljanja bistveno spremenil

percepcijo STA navzven, saj bi se avtomatično pod vprašaj postavila njena verodostojnost. V DNS opozarjamo, da bi vsakršna morebitna sprememba teh členov morala iti v smeri večje IN NE manjše neodvisnosti agencije, denimo celo v strožji (dvotretjinski) kvorum za imenovanje nadzornikov STA v Državnem zboru RS.

10. člen novele posega v 19. člen zakona oziroma v določila imenovanja odgovornega urednika. Praksa je pokazala, da so obstoječe določbe zakona o medijih, na katere napotuje novela, velikokrat zlorabljene v škodo za uredništva in pravice novinarjev, da večinsko zavrnejo neprimerne odgovornega urednika. Zato bi sprememba, kot je predlagana, pomenila manjše varstvo pravic uredništva, kot ga predvideva aktualni zakon. Zato predlagamo ohranitev obstoječega načina izbire odgovornega urednika.

11. člen posega v 20. člen zakona oziroma določbe o financiranju, ki jim ostro nasprotujemo. Zakon namreč posega v finančni bazen drugega javnega servisa, to je Radiotelevizije Slovenija (RTVS), ki bi s tem beležila bistven izpad sredstev, kar je nedopustno. Obenem zakonodajalec sam določi, da ima RTVS prost dostop do vsebin STA, kar je z vidika konkurenčnosti nasproti drugim medijem, ki so naročniki STA nesprejemljivo, obenem pa kaže na namero po združevanju obeh zavodov, čemur v DNS prav tako ostro nasprotujemo. Predlagatelj želi, kot kaže, zgolj prenesti proračunsko breme na davkopllačevalce, a na račun drugega medija, kar je nedostojno. Zato predlagamo, da država zagotovi stabilen in zadosten vir financiranja javne službe STA na drugačen način. Tak, ki ne bo imel za posledico krnitev vsebin na drugem mediju.

V 13. členu novele predlagatelj navede, da vlada imenuje člane nadzornega sveta v skladu s spremenjenim 12. in 13. členom zakona v 15 dneh od uveljavitve tega zakona. V istem roku člana nadzornega sveta izvoli tudi svet delavcev. Ta določba zelo jasno kaže na glavni cilj zakona - to je sprememba v vodstvu STA. V DNS temu nasprotujemo in predlagamo, da obstoječi nadzorniki dokončajo svoj mandat.

V Ljubljani, 15. julija 2020

Upravni odbor Društva novinarjev Slovenije